

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausunto Lukiodiplomiselvitys 2020

Viite: Lausuntopyyntö 18.1.2021

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua Lukiodiplomiselvityksestä ja toteaa seuraavaa.

Unifi korostaa, että lukiodiplomien laajempi hyödyntäminen opiskelijavalinnoissa edellyttää ainakin laajaa saatavuutta kautta lukiokentän, luotettavaa ja yhdenmukaista arviointia sekä laadunvarmistusta ja kehittämistä yhdessä korkeakoulujen kanssa. Täysin erilaisten osaamisen alueiden korvaaminen toisella opiskelijavalinnoissa ei ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi käsityön lukiodiplomia ei tulisi korvata teknologialla, vaan teknologia tulisi lisätä suoritettaviin lukiodiplomien joukkoon.

Lukiodiplomiselvityksen osana toteutettiin kysely korkeakouluille. Kyselyyn vastasi vain neljä yliopistoa. Vaikka vastausprosentti jäi melko alhaiseksi, on selvityksessä tuotu hyvin esiin keskeisimmät haasteet, jotka liittyvät lukiodiplomien hyödyntämiseen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa:

”Korkeakouluille toteutettu kysely osoittaa, että lukiodiplomijärjestelmään tulee tehdä merkittäviä kehitystoimia ennen kuin lukiodiplomeita voitaisiin laajemmin hyödyntää korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Lukiodiplomijärjestelmän kehittäminen niin sisältöjen, arvioinnin ja saavutettavuuden näkökulmasta ovat keskeisiä tekijöitä, joihin tulisi panostaa ja jotka luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.” (s. 49)

Lukiodiplomi on vielä melko vieras yliopistoissa. Lisäselvityksiä asiasta tarvitaan erityisesti liittyen lukiodiplomien hyödyntämiseen yliopistojen opiskelijavalinnoissa. Lisäksi Unifi korostaa, että yliopistojen opiskelijavalintojen kehittäminen kuuluu yliopistoille itselleen. Opiskelijavalintoja on toki tarpeen kehittää yhdessä ja yhteistyössä mm. toisen asteen kanssa, mutta vastuu on korkeakouluilla itsellään.

Lukiodiplomijärjestelmä on sinänsä kannatettava ja lukiolaisia kannustava elementti. Lukiodiplomi tarjoaa mahdollisuuden osoittaa osaamista alueilla, joita ylioppilastutkinnon kokeet eivät huomioi. Unifi katsoo, että lukiodiplomin toteuttaminen valtukunnallisesti yhtenäisten kriteerien mukaan tulisi olla mahdollista. Kehittämistä onkin tehtävä, jotta lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta voidaan parantaa. Lukiodiplomin laajamittaiseen käyttöön ylioppilastutkinnossa ja erityisesti osana opiskelijavalintoja liittyy haasteita ja avoimia kysymyksiä, jotka on ratkaistava ennen etenemistä selvityksen viitoittamaan suuntaan.

Jos lukiodiplomi olisi pakollinen osa ylioppilastutkintoa, pitäisi lukiodiplomin suoritusta pystyä arvioimaan yhteismitallisesti muiden kokeiden kanssa. Haasteena lienee koko arvosteluasteikon (ml. hylätyn arvosanan) käyttäminen siten, että se ei vaikuta negatiivisesti opiskelijan motivaatioon kehittää omia taitojaan. Lisäksi on huomioitava, että lukiodiplomien arviointijärjestelmän tulisi olla kansallisesti yhteismitallinen. Mitä haasteita järjestelmän rakentamiseen liittyy ja millaiset kustannusvaikutukset tällä olisi.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Puheenjohtaja

Keijo Hämäläinen

Toiminnanjohtaja

Tanja Risikko